

27. august 1985

Arbeiderpartiet sier at mine uttalelser om sikkerhetspolitikk på Lillehammer forleden (22. august) må ha vært utslag av panikk. Og så sier de at jeg bygger på en nøye uttenkt strategi. Deres selvmotsigelser viser at de ikke vil erkjenne hvor naturlig, og samtidig viktig dette er: Vi kan da ikke gjennomføre en stortingsvalg-kamp uten å snakke åpent ut om en politikk for å sikre fred i frihet! Hvorfor vil AP helst slippe det?

Det er ikke til å komme forbi at det har vært motsetninger i sikkerhetspolitikken etter Arbeiderpartiets valgnederlag i 1981. Motsetningene er markert ved at Arbeiderpartiet har fremmet forslag i Stortinget om at Norge skulle bryte med omforente retningslinjer i NATO, bryte med retningslinjer som Arbeiderpartiet selv hadde vært med på å utforme. Og Arbeiderpartiet har fremmet forslag om at Norge skulle splitte NATO ved å bruke møter i alliansen til å fremme ugjennomførlige sovjetiske krav overfor USA.

Gro Harlem Brundtlands tilsynelatende tilforlattelige uttalelser i TV siste fredag viser at forholdene egentlig er enda mer alvorlige enn vi fryktet. Der begrunnet hun Arbeiderpartiets brudd med NATO's såkalte dobbeltvedtak -

om likevekt i atomstyrkene i Europa - med at det var kommet en ny regjering i USA, som Arbeiderpartiet ikke hadde tillit til.

Vil en eventuell Arbeiderpartiregjering føle seg fri til å gå fra avtaler i NATO, når andre medlemsland får nye regjeringer? Forstår man ikke at en slik lettferdig holdning til avtaler vil undergrave alliansens handlekraft? Arbeiderpartilederen har bygget sin sikkerhetspolitikk på en frihet til å bryte med omforente retningslinjer, som er uforenlig med forpliktende vestlig samarbeid. Men uten nettopp forpliktende samarbeid mellom NATO-landene er vår frihet lite verd.

Fru Brundtland beskyldte også USA for å ha forandret NATO's strategi. Dette gir et uriktig bilde av samarbeidet i NATO. Alliansens strategi fastlegges i fellesskap av NATO-landene. Her teller også Norges stemme. Og strategien er ikke forandret etter at Arbeiderpartiet mistet regjeringsmakten. Det er Arbeiderpartiet som har forandret seg, ikke NATO's strategi.

Særlig alvorlig er også fru Brundtlands villighet til å gi USA skylden for at Sovjet brøt den forrige runden med nedrustningsforhandlinger. Hvis dette skulle bli den norske Regjerings holdning, ville det utvilsomt lette Sovjets spill! Hvor meget lettere blir det ikke for Sovjet å presse frem tilbaketog fra Vesten under forhandlinger, hvis de kan regne med at vestlige

regjeringer vil gi USA skylden for sammenbrudd, dersom USA ikke godtar sovjetiske krav! Gro Harlem Brundtlands siste uttalelse er et nytt eksempel på at hun samler sitt parti ved midler som svekker samholdet i NATO.

Einar Førdes siste utspill på vegne av Arbeiderpartiet fører linjen videre. Det første Arbeiderpartiet vil gjøre hvis det vinner regjeringsmakt er å samarbeide med blant annet det nøytrale Sverige og Finland, som har en spesiell vennskaps- og støttepakt med Sovjet, om et vitalt sikkerhetspolitisk spørsmål, nemlig atomfri sone. Med en "handlingsplan" utarbeidet sammen med land som ikke støtter NATO vil herr Førde så gå til sin "nærkamp i NATO". Dette er en annen stil, og en annen rekkefølge, enn den som det tidligere har vært enighet om. Herr Førdes linje vil gjøre det lettere å få det til å se ut som det er NATO som har ansvaret for at atomtrusselen fremdeles henger over Norden! Det er lett å forstå den prinsipielle NATO-motstander Førdes entusiasme for en slik fremgangsmåte. Og fru Brundtland kan igjen slå fast at partiet står samlet.

"Lær av John Lyng" var Dagbladets belæring til meg lørdag. Det var deres begrunnelse for å prøve å få meg til å la være å trekke frem disse ytterst alvorlige forhold. John Lyng var min læremester og rådgiver i hele mitt rikspolitiske liv, inntil hans sykdom og død. Han var en stor mann. Hans styrke var særlig at han analyserte og løste de reelle problemer som forelå, utfra den virkelighet som forelå, i stedet for å bygge på en virkelighet som var forbi. Han samarbeidet med

sikkerhetspolitikere som Halvard Lange og Trygve Bratteli. Det burde være overflødig å minne om at det ikke er Hallvard Lange og Trygve Bratteli som fører Arbeiderpartiets sikkerhetspolitikk idag. Nå er det Gro Harlem Brundtland og Einar Førde som snur politikken på partiets vegne. Mine advarsler bygger på nåtidens virkelighet. Der hjelper det lite at Gro Harlem Brundtland og Dagbladet viser til Arbeiderpartiets politikk i fjernere tider, med en utenrikspolitisk ledelse som heller tok en kamp i partiet enn å skape samling om uklarhet og brudd på forpliktelser.

Det er flukt fra eget ansvar når Arbeiderpartiet prøver å vende mine advarsler mot mellompartiene. Men det er vel et tegn på dårlig samvittighet når Norges største parti unskylder seg med at det har fått følge av representanter derfra. Jeg bebreider ikke dem som står fast på sitt syn. Det gjør jeg selv. Jeg snakker om dem som har forlatt sin linje, som har samlet et parti ved midler som kan svekke den forsvarsallianse som vi er avhengig av. Det har mellompartiene ikke gjort.

Men det avgjørende her er jo hvilken politikk Norges regjering skal føre. Man vet hvilken kurs en borgerlig samarabeidsregjering vil følge. Det vi hører om er den politikk en evt. sosialistisk regjering antagelig vil føre, er urovekkende.

Grunnlaget for vår politikk må være en nøktern erkjennelse av hvordan verden er idag. Vi må ikke tro at vår drøm om en bedre verden allerede er virkelighet, og

legge den til grunn: Vi er en liten befolkning med ansvar for store havområder og landområder som er viktige for supermaktene. Dersom vi skulle skape noen uklarhet om hvor vi står i spenningsfeltet mellom øst og vest, ville vi friste Sovjet til å øve press på Norge, for å få oss til å svekke vår sikkerhetspolitikk. Vi må følge en helt klar linje. Vi trenger et lojalt samarbeid med våre allierte, for å trygge det som er grunnlaget for løsning av alle andre fremtidsoppgaver - sikkerhet og fred i frihet for Norge.

Det overordnede mål for Norges internasjonale innsats er å redusere truselen om atomkrig med de katastrofale og helt uoverskuelige følger som en slik konflikt vil få. Derfor har vi understreket stadig sterkere at det er viktig for Vesten å nå frem til en bred enighet om sin langsiktige politikk overfor Sovjet-Unionen og Øst-Europa - en politikk som i tillegg til et troverdig militært forsvar også bør åpne for bredere kontakt mellom øst og vest, - også om økonomi, kultur og menneskerettigheter.

Det er mitt bestemte inntrykk at Regjeringens faste kurs også blir respektert av Sovjet-Unionen. Vårt forhold til Sovjet-Unionen er idag godt. Håndteringen hittil av de episoder som har forekommet i nord bekrefter dette.

For få uker siden hadde jeg i Washington også anledning til å fremføre overfor de amerikanske ledere

Norges syn på hvordan øst-vest-politikken bør føres. Jeg fikk under disse samtalene forsterket - og jeg understreker forsterket - min overbevisning om at våre amerikanske venner ønsker avtaler med russerne om våpenkontroll, at de er villige til å fjøre sitt for å nå frem til et kompromiss, og at de som hittil vil føre omfattende og detaljerte rådslagninger med sine allierte, blant dem Norge, om de vanskelige forhandlingene som nå pågår i Genève.

Resultatene av Regjeringens utenrikspolitikk vil jeg oppsummere slik: Vi har

- trygget Norges sikkerhet gjennom vår politikk i NATO,
- utbygget vennskapet med våre amerikanske allierte,
- forsterket båndene til Vest-Europa og nordiske naboland,
- utbygget kontakt med Sovjet og Øst-Europa,
- ført en aktiv norsk utenrikspolitikk for å bidra til dialog og avtaler mellom øst og vest om rustningskontroll, tillitsskapende tiltak og økonomisk og kulturelt samarbeid,
- arbeidet aktivt for menneskeverd og menneskerettighetene i verden, blant annet i Øst-Europa, Afghanistan, Indokina, Mellom-Amerika og Sør-Afrika.
- økt Norges hjelp til dem som lider nød i den tredje verden.